

Haninge kommuns handlingsplan i händelse av oljeutsläpp till havs

Fotograf Jesper Molin, bildarkivet.se

Antagen av Kommunstyrelsen 2011-xx-xx

1. Förklaring till planer	3
1.1 Gemensam oljeskyddsplan	3
1.2 Haninge kommuns handlingsplan i händelse av oljeutsläpp till havs	3
1.3 Utbildning och kunskap om oljeskyddsplan samt uppdateringar	3
2. Berörda aktörer	3
2.1 Funktioner inom kommunen	3
2.2 Externa aktörer	4
3. Kommunal ledning	5
3.1 Saneringsledning	5
3.2 Ledningsplats	5
3.3 Samverkan	5
3.4 Beslutsunderlag	5
3.5 Dokumentation	6
3.6 Kostnadsredovisning	6
4. Resurser	6
4.1 Personal	6
4.1.1 Egen personal	6
4.1.2 Frivilliga organisationer	7
4.1.3 Personal genom avtal	7
4.1.4 Transport av personal	7
4.1.5 Mat	7
4.1.6 Logi och toalett	8
4.2 Material	8
4.2.1 Egna resurser	8
4.2.2 Externa resurser	8
4.2.3 Transport av material	8
5. Avfallshantering	8
5.1 Transporter	8
5.2 Tillfällig- och mellanlagringsplats	8
5.3 Upptagning	8

1. Förklaring till planer

1.1 Gemensam oljeskyddsplan

Haninge kommun har tillsammans med Nacka kommun, Nynäshamn kommun, Södertälje kommun, Tyresö kommun, Södertörns brandförsvarsförbund och SWECO tagit fram en gemensam oljeskyddsplan. Den gemensamma planen beskriver förberedelser, skeden och uppgifter som följer i samband med oljepåslag på vår gemensamma kuststräcka och syftar till att saneringsarbetet hanteras på ett så förberett och samordnat sätt som möjligt utifrån gemensam syn på samverkan, prioriteringar och utnyttjande av resurser.

1.2 Haninge kommuns handlingsplan i händelse av oljeutsläpp till havs

Handlingsplanen harmoniserar med den gemensamma planen genom att beskriva och ge förslag på hur Haninge kommun kan vara förberedd och hantera de olika skeden och delar som den gemensamma oljeskyddsplanen tar upp.

Den kommungemensamma oljeskyddsplanen och Haninge kommuns handlingsplan finns sammanställt i 4 exemplar i form av pärm placerad hos säkerhetsenheten på kommunstyrelseförvaltningen. Ett exemplar finns hos Södertörns brandförsvarsförbunds räddningscentral. Delar av innehållet finns även digitalt och då främst hos de funktioner som beskrivs utgöra del i saneringsledningen.

1.3 Utbildning och kunskap om oljeskyddsplan samt uppdateringar

De personer som förväntas utgöra ledning av kommunens åtgärder i samband med oljepåslag på vår kust behöver i lämplig omfattning vara uppdaterad på den generella oljeskyddsplanen och kommunens handlingsprogram. Säkerhetsstrategen ansvarar för att detta genomförs på ett tillfredsställande sätt.

Säkerhetsstrategen ansvarar för att oljeskyddsplan och handlingsprogram med tillhörande bilagor hålls uppdaterade.

2. Berörda aktörer

2.1 Funktioner inom kommunen

Det är flera funktioner som behöver kopplas in/etableras i olika delar av saneringsarbetet för att säkerställa att uppgifter hanteras på bästa sätt och där det krävs uppfyller myndighetskrav. Här beskrivs funktioner inom kommunen som behöver aktiveras, åtminstone inledningsvis.

Funktion	Uppgift
Kommundirektör	Utifrån krisledningsplan för Haninge kommun bedömer kommundirektören om hur ledning för händelsen ska upprättas och hur den politiska ledningen (krisledningsnämnd) informeras Utse ansvarig och tilldela befogenheter för saneringsledning.
Säkerhetsstrateg	Stödja/rådgiva kommundirektör i inledande beslut. Säkerställa ledningsuppbyggnad och att samverkan inleds med andra aktörer

	Ser till att saneringsledning får hjälp i försäkrings – och juridikfrågor. Utgöra länk till frivilligorganisationer
Samhällsutvecklingsdirektör	Tilldela saneringsledning miljö- och ekologisk kompetens
Förvaltningschef stadsbyggnad	Tilldela lämpliga resurser till saneringsledning (ex teknisk chef, GIS tekniker) och till det operativa saneringsarbetet (ex resurser från Anläggargvägen)
Ansvarig saneringsledning	Leda den grupp som utses till saneringsledning, verka för att samverkan etableras med externa aktörer
Saneringsledning	Samordna internt och samverka externt i olika sakfrågor och resurstilldelning
Informationschef	Tilldelar saneringsledning resurser som arbetar utifrån fastställd kriskommunikationsplan. Information och kommunikationsstrategier ska även samordnas med inblandade myndigheter och övriga aktörer. För att samordnad information ska uppnås förutsätts att det initieras av denna funktion såvida det inte redan är påbörjat av annan aktör.
HR direktör	Tilldela saneringsledning kompetens/resurser om personalfrågor. Om egna personalresurser inte är tillräckliga så kan behov finnas av olika anställningsformer med frivilliga eller föreningar
Upphandling	Tilldela saneringsledning kompetens/resurser i avtalsfrågor. Ex material, personal, transporter, logi
Ekonomidirektör	Tilldela saneringsledning kompetens/resurser kring ekonomifrågor. Ex upprätta skadekonto, dokumentera och föra dagbok över kostnader samt slutredovisa i MSB* redovisningssystem ORÄDD

* Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap

2.2 Externa aktörer

För att klara uppgifter i saneringsarbetet behöver det ske samordnat med andra som är drabbade av samma händelse. Här beskrivs ex på några aktörer som man kan behöva inleda samverkan med. Gör egna bedömningar om behov finns om ytterligare aktörer.

Aktör	Uppgifter
Södertörns brandförsvärsförbund (Sbff)	Akuta insatser, lägesbilder, resurser
Kustbevakningen (via Sbff)	Insatser till sjöss, lägesbilder
SRV Återvinning	Avfallshandtering – transporter, deponi
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	Tillsyn av saneringsarbetet
Länsstyrelsen	Samordningsuppgifter
Andra kommuner	Samordning av insatser – resurser

Frivilliga organisationer	Saneringsuppgifter
---------------------------	--------------------

3. Kommunal ledning

3.1 Saneringsledning

Utsedd ansvarig för saneringsledning och medlemmar i saneringsledning sätter upp mål för kommunens insats utifrån ansvar och möjligheter. Förutom att utgå från denna handlingsplan ska i tillämpliga delar kommunens krisledningsplan följas. Praktiska och taktiska förhållningssätt för olika stabsmedlemmar uppnås med hjälp av **Handbok för krisledning**. Handboken säkerställer en viss stabsmetodik, dokumentation och uppföljning. Handboken kan hämtas digitalt från hemsida alt via säkerhetsenheten. Haninge kommuns **krisledningsplan** ska följas i tillämpliga delar. Följ även åtgärdskalendrar som framgår av den gemensamma planen.

3.2 Ledningsplats

Lokal för saneringsledning behöver utses och iordningsställas för arbetet så länge det finns behov av central ledning. Genom att ta den i anspråk för hela insattiden skapas förutsättningar för att kunna frysa stabsarbetet, alltså, kunna bevara material, möblering och information så att minsta möjliga tid för uppstart och återställning uppnås.

I första hand utses lokaler enligt Haninge kommuns **krisledningsplan**. Krisledningsplanen kan hämtas digitalt från hemsida alt via säkerhetsenheten. Till ledningsplatsens datorer ska GIS-verktyget installeras.

3.3 Samverkan

Ett större oljeutsläpp till havs kommer med största sannolikhet att drabba fler kommuner samtidigt. Flera myndigheter har olika ansvar i att hantera händelsen. För att bästa resultat ska kunna uppnås och så effektivt som möjligt utnyttja begränsade resurser är etablering av samverkan en viktig och tidig uppgift. Tidiga aktörer att inleda samverkan med framgång av tabell i stycke 2.2

3.4 Beslutsunderlag

Till saneringsledningen ska knytas de underlag som man bedömer vara till hjälp för att kunna göra prioriteringar. Förutom den gemensamma planen bör det kompletteras med kommunspecifika underlag. Nedan några exempel som i delar redan finns i oljeskyddspärm:

Underlag	Innehåll
GIS kartor (externt framtagna)	Miljöinformation från Länsstyrelsen ex; Grunda vikar, Riksintressen naturvård, Natura 2000, Nyckelisotoper, Fredningsområden för fiske, Fågelskyddsområden, Vattenskyddsområden
GIS Kartor (framtagna inom kommunen)	Skyddsvärda områden (miljö, bad, mm)
Miljöatlas	Miljöinformation, specifik för oljepåslag

Kustplan 2002	Omfattar kommunens vattenområden samt strandområdet 300 m innanför kustlinjen
Turistkartor	Badplatser, marinor, natur, kultur och historia
Lägeskartor	Troligen framtagna av brandförsvaret/KBV och innehåller utbredning eller hot om utbredning av olja. Med GIS finns också möjlighet att lägga upp aktuella lägesbilder som kan förmedlas till framskjutna enheter

3.5 Dokumentation

Koppla tidigt någon person som är van att dokumentera, förslagsvis förvaltningssekreterare eller kommunsekreterare till saneringsledningen. Följ de instruktioner om dokumentation som anges i den gemensamma planen. I Handbok för krisledning finns också exempel på loggbok och dokumentmall som stöd för att samla dokumentation på ett överskådligt sätt.

3.6 Kostnadsredovisning

Samtliga kostnader för krisledningsorganisationen och övriga merkostnader med anledning av händelsen redovisas separat. Det är angeläget att kommunens kostnader särredovisas i förhållande till övriga aktörers kostnader då omfattande och långvariga insatser kan bli föremål för fördelning av statliga bidrag i efterhand. För att säkerställa att de ekonomiska uppgifterna i saneringsskedet hanteras så korrekt som möjligt bör personal från ekonomi ansvara för det.

4. Resurser

4.1 Personal

Här beskrivs personalresurser som med olika kompetenser och möjligheter kan utföra uppgifter i det direkta saneringsarbetet, i saneringsledning och som stödfunktioner med mat, logi och transporter. Här beskrivs exempel på aktörer och tänkbara uppgifter.

4.1.1 Egen personal

Kommunens förvaltningar kan bidra med en del nödvändiga personalresurser, men dessa kan behöva förstärkas med entreprenörer och frivilliga.

Förvaltning	Ex på uppgifter
Stadsbyggnad	Bidra med och bemanna egna maskiner, saneringsuppdrag, ingå i saneringsledning med GIS kompetens och för styrning av egna resurser, fordon för transporter
Kommunstyrelseförvaltningen	Saneringsledning, informatör, miljö- och ekologkompetens, samverkan med externa aktörer och myndigheter, lokaler, fordon för transporter
Kultur- och fritidsförvaltningen	Bidra med och bemanna egna maskiner, saneringsuppdrag, iordningsställande av kommunala lokaler för ev logi och mat
Socialförvaltningen	Bidra med saneringspersonal (arbetscentrum)
Utbildningsförvaltningen	Tillsammans med kultur o fritid iordningsställa lokaler för ev

	logi. Planera och genomföra för utspisning (genom skolkök) i fält eller i egna lokaler
--	--

4.1.2 Frivilliga organisationer

Inom kommunen finns lokala frivilliga organisationer och ett stort föreningsliv. Genom dessa organisationer kan det finnas möjlighet att knyta frivilliga resurser till insatsen.

Organisation	Ex på uppgifter
Civilförsvarsföreningen	Vara behjälplig med transporter. Koordinera rutiner på utspisningsplatser och bevaka övernattningslokaler. Koordinera vid mottagning av frivilliga och utdelning av skyddskläder. Vägledning vid saneringsplatser. Vårdar vid tillfällig övernattnig
Hemvärnet	Transporter, mat, saneringspersonal, upprätta grovsanering
Sjöräddningssällskapet SSRS	Saneringsuppdrag, transport till sjöss

4.1.3 Personal genom avtal

Om saneringsbehovet är stort kan behov finnas att knyta till sig frivilliga personer. Med hjälp av HR-funktionen tas fram rutiner för annonsering och att tillfälliga anställningsavtal upprättas. Entreprenörer avropas enligt upprättade ramavtal eller i andra hand genom direktupphandling. Med stöd från upphandlingsavdelningen säkerställs att detta sker på ett godtagbart sätt.

Entreprenörer	Ex på uppgifter
Frivilliga	Saneringsuppdrag. För uppdraget upprättas separata avtal mellan person och kommunen
Entreprenörer	Saneringsuppdrag med personal och maskiner. I första hand genom avrop av avtalade parter och i andra hand genom direktupphandling

4.1.4 Transport av personal

Det finns i kommunen inga upprättade avtal om persontransporter för sådana här händelser. Lämpliga fordon finns inom flera förvaltningar. Om egna fordon inte räcker eller är olämpliga kan i första hand samverkande aktörer tillfrågas om sina resurser. I sista hand får övervägas att hyra fordon enligt ramavtal alt direktupphandling. Med stöd från serviceavdelningens fordonsenhet kan en bra bild över kommunens egna transportresurser skapas. Fordonsenheten kan utgöra en lämplig funktion som stöd till saneringsledningen om behov av samordning uppstår.

4.1.5 Mat

För att kunna utspisa saneringspersonal som finns ute på saneringsplats behöver den planeringen utgå från tid på året. Under sommartid är det genomförbart att kunna äta utomhus. Det innebär att mat då körs ut till lämpliga platser. Sker saneringsarbetet under höst, vinter och vår behöver utspisning ske i byggnader eller liknande. Här nedan ges förslag på olika aktörer som kan tillaga

- Tillagningskök inom utbildningsförvaltningen
- Tillagningskök inom äldreförvaltningen
- Försvarsmakten (Berga alt Hemvärnet)

- Restauranger

4.1.6 Logi och toalett

För tillfällig övernattnig kan skolor vara ett bra exempel att använda. De flesta skolorna kan anpassas för tillfällig övernattnig. Planering sker direkt med rektor för aktuell skola. Tillfällig övernattnig ska anmälas för kännedom till brandförsvaret, blankett finns på www.sbff.se. Viss service/bevakning i samband med övernattnig kan utföras av Civilförsvarsföreningen. Toaletter till den fältförlagda delen av saneringsinsatsen finns inte i egen regi. Dessa behöver avropas hos avtalade byggentreprenörer eller uthyrningsföretag. Tekniska kontoret har stor vana att beställa denna typ av resurs.

4.2 Material

4.2.1 Egna resurser

Spadar, hinkar, kläder och viss skyddsutrustning finns i begränsad omfattning hos tekniska kontoret. Efter kontroll med verksamheter som använder just skyddskläder i sin dagliga verksamhet så finns ingen större förrådshållning. För att tillhandahålla skyddskläder behöver utrustning anskaffas, följ inköpshandboken.

4.2.2 Externa resurser

MSB tillhandahåller en del oljesaneringsutrustning (strandnära båtar, strandduk, läns, pumpar, uppsamlingskärl mm) som finns i förråd på Botkyrka brandstation. Ansvarig för denna utrustning/depå är Södertörns brandförsvarsförbund. Depån innehåller i förhållande till en storskalig oljekatastrof starkt begränsade resurser vilket gör att den kommer att hårdprioriteras av brandförsvarsförbundet.

4.2.3 Transport av material

Transporter av material kan ske genom kommunens egna fordon och avtalade transportbolag. Samverkande aktörer är också en resurs att utnyttja. Troligt är att samverkande aktörer samordnar transporter efterhand i ett uppbyggt saneringsarbete.

5. Avfallshantering

5.1 Transporter

Transporter av containrar och flak sker med SRV Återvinning och åkerier enligt ramavtal. Det ska framgå genom intyg eller annat att transporter som ska utföras följer regler för farligt gods.

5.2 Tillfällig- och mellanlagringsplats

Som framgår av den generella planen kan man låta transporten av den upptagna oljan ske i olika etapper med tillfällig lagring alternativt mellanlagring. Båda lagringstyperna kräver förberedelser och gör att lämpliga ytor behöver tas i anspråk. Den inriktning som bör gälla i första hand och så långt det är möjligt är att upptagen olja ska gå direkt till avfallsanläggning (Sofielund).

5.3 Upptagning

Olja som ligger i strandlinjen eller i vatten nära land och som inte hanteras i det akuta räddningstjänstskedet kan i efterföljande saneringsskede hanteras på olika sätt som beskrivs i den generella planen. Utöver dessa beskrivna sätt kan lokala metoder användas beroende av

samverkande aktör. Här nedan beskrivs några alternativ som kan övervägas att pröva i samarbete med SRV Återvinning:

- SRV Återvinning har i sin ordinarie sophämtning i skärgården avtal med ett par fartyg som kan ta ombord sopbilar/sugbilar. Denna resurs kan vara ett bra alternativ för att med sugbil ta upp olja direkt ur vatten/strandlinjen och därefter kunna gå direkt till deponi utan att mellanlagras
- Soptunnor med hjul finns i lager och kan användas som uppsamlingskärl vid strandsanering. Oljan hanteras i plastsäckar och med soptunnan som ”skottkärra” kan man förflytta upptagen olja till utplacerade containrar/lastflak.

